

SUZAN WILLEMS,
DIRECTIE HUISVESTING ERASMUS MC:

8 ‘Hapklare brokken van TNO bieden inzicht’

Wie kent hem niet, de ‘witte toren van Erasmus MC’ in Rotterdam? De hoogbouw is nog even opvallend en kenmerkend als veertig jaar geleden, maar inmiddels hard aan renovatie toe. Maar ondertussen moet ‘de boel’ wel draaiende blijven, want verreweg de meeste wetenschappelijke onderzoeken die er gedaan worden, zijn eenvoudigweg niet te onderbreken. De opdracht aan TNO: werk samen met de Directie Huisvesting (Projectmanagement) van het Erasmus MC hiervoor een slim plan van aanpak uit.

Tekst: Sonja van Poortvliet

'Sloop, renovatie en nieuwbouw. Die drie dingen zijn momenteel kenmerkend voor het Erasmus MC. Ook de hoogbouw is toe aan een grote renovatie. De "witte toren" is begin jaren zeventig gerealiseerd. Destijds een van de eerste hoogbouwen en een van de meest moderne gebouwen van Rotterdam, maar inmiddels fysiek en functioneel sterk verouderd. Na bijna veertig jaar continue uitbreiding en verbouwing kan de hoofdinfrastructuur van het gebouw nieuwe aanpassingen niet meer aan. De "witte toren" telt 28 verdiepingen. Het bruto vloeroppervlak, inclusief liften, trappenhuis en dergelijke, is 68.976 vierkante meter. In dit hightech laboratoriumgebouw vinden belangrijke onderzoeksprogramma's plaats op het gebied van onder meer microbiologie, virologie en genetica. Het onderzoekslab wordt intensief gebruikt door de Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de Erasmus Universiteit. Ondanks de renovatie gaan de onderzoeksprogramma's door. Want stopzetten is eenvoudigweg te duur. Dat heeft zo zijn consequenties. In plaats van het hele gebouw ineens zal steeds een aantal lagen vernieuwd worden. De renovatie zelf mag weinig tot geen overlast geven. Je kunt je voorstellen dat harde geluiden of trillingen uit den boze zijn bij onderzoeken. Logistiek is één belangrijk aspect van het Plan van Aanpak. De doelstellingen van de renovatie is het andere. Wat zijn de behoeften van de gebruikers, nu en in de toekomst? Welke functionaliteiten en technologieën moet het gebouw kennen? En wat zijn het beleid en de ambities van het Erasmus MC op de lange termijn?'

Indeling afdelingen

'Energieverbruik, duurzaamheid, arbo en veiligheid en nieuwe materialen zijn van invloed op de ruimtelijke indeling en de faciliteiten van het labgebouw. Kan apparatuur die 24 uur per dag draait door verschillende onderzoeksgroepen worden gebruikt bijvoorbeeld? Of een lab? En wat betekent dat voor de indeling van de afdelingen?

Ook state-of-the-art installatie- en bouwsystemen spelen een grote rol. Zij moeten vooral duurzaam zijn. En wat te doen met de buitengevel? De hoogbouw staat op het punt om door de gemeente Rotterdam uitgeroepen te worden tot gemeentelijk monument en kan daardoor sowieso niet drastisch worden aangepakt.

Arbo en veiligheid is een ander aspect. De werkomgeving, zowel de kantoren als de werkplekken, moet veilig, gezond en comfortabel zijn. En ook brandveilig en met een prettig binnenklimaat. Maar bovenal moet het gebouw flexibel zijn, zodat het gemakkelijk aanpasbaar is over de levensduur. Met andere woorden: nieuwe aanpassingen in de komende veertig jaar moeten mogelijk zijn.'

'Dit complexe vraagstuk vraagt om een onafhankelijke en multidisciplinaire partner. Een organisatie die kennis heeft op velerlei gebied, en deze gemakkelijk overal vandaan kan halen. TNO voldeed aan die eisen. Naast de inbreng van innovatieve kennis fungeerde TNO ook als procesfacilitator. Naast visievorming, planvorming en besluitvorming hebben zij vier zogenaamde pressure cooking workshops georganiseerd. Deze waren bedoeld als input voor het hoofdplan van aanpak. De gebruikers van het gebouw en verschillende belangengroepen konden tijdens deze workshops brainstormen over het gebruik, de functionaliteit, de technologie en de toekomst van de "witte toren". Niet alleen had TNO allerhande kennis in huis, zij konden deze ook vertalen in hapklare brokken. Wilden we bijvoorbeeld weten wat er mogelijk was op het gebied van prefab, dan kwamen zij meteen met actuele voorbeelden. Dat maakte het voor ons veel gemakkelijker om voor te stellen hoe de hoogbouw er uiteindelijk uit kan komen te zien. En of bepaalde toepassingen wel of niet mogelijk of wenselijk zijn.

Momenteel hebben we drie scenario's liggen: het werkzonesmodel, de schillenmethode en de duurzame

installatiemethode. Bij de eerste heeft iedere afdeling eigen laboratoria; de vraag daarbij is of deze gezamenlijk gebruikt gaan worden en of ze al dan niet bij de liften geplaatst moeten worden. De schillenmethode berust met name op een functionele indeling van het gebouw. De andere methode is er vooral op gericht hoeveel lucht waar terecht komt en is gericht op individuele kamers.'

Huidige en toekomstige functies

'Er spelen op dit moment nog een heleboel vragen.

Kloppen de huidige en toekomstige functies en situaties van de gebruikers nog wanneer de renovatie van start gaat? Welke werkgroepen gaan groeien, en welke krimpen? Hoe positioneren we die groepen in het gebouw? Worden er faciliteiten gedeeld? En gaan we renoveren in drie lagen, of toch in zes?

Maar alvorens we verder kunnen gaan, moet er een goede technische inventarisatie hebben plaatsgevonden. Er is nog te weinig bekend over de staat van het gebouw. Pas als we die informatie te pakken hebben, kunnen we principiële keuzes maken.'

DE TNO EXPERTISE

Dr. Rizal Sebastian,
BArch., MSc.

'De renovatie van een prominent laboratoriumcomplex als dit vraagt om een weloverwogen plan van aanpak. Daarvoor is veel kennis nodig: over energie, logistiek, gezondheid, veiligheid, bouwmaterialen et cetera. TNO heeft deze kennis in huis. Ook zijn wij ervaren in procesmanagement. Maar wat zeker zo belangrijk is, is dat wij onafhankelijk zijn. Wij kunnen objectief onze mening geven. Zowel over de toepassing van proces- en technische oplossingen in relatie tot de belangen van de gebruikersgroepen, als over de samenwerking met bepaalde partijen op basis van de benodigde expertise. Kijken we naar TNO zelf, dan is dit project een leerervaring. Niet alleen voor toekomstige projecten, maar ook voor de renovatie van onze eigen laboratoriumfaciliteiten.'

Info: rizal.sebastian@tno.nl

DE RELATIE

Xxxxx xxxx xxx xx
xx xxxx xxxxxx

Het Erasmus MC is een innoverend Universitair Medisch Centrum, waar hoogwaardige kennis wordt ontwikkeld, overgedragen aan toekomstige professionals en toegepast in de zorg voor patiënten. De meer dan 10.000 medewerkers richten zich op drie kerntaken: patiëntenzorg, onderwijs & opleiding en onderzoek. Op elke medische afdeling wordt onderzoek verricht en onderwijs gegeven. Het kennisstreef strekt zich uit van ziekte tot gezondheid en van individuele tot maatschappelijke gezondheidszorg. Suzan Willems maakt deel uit van het kernteam voor de ontwikkeling van het plan van aanpak. Zij ressorteert rechtstreeks onder de directie Huisvesting waaronder ook de hoogbouw valt.